

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Refertur & refutatur intrinseca efficacia Henrici à Ignatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

ista non salvat omnipotentissimæ voluntatis efficaciam, quæ debet esse summa & perfectissima in genere efficaciam, certitudinis & infallibilitatis, adeoque non moralis, sed metaphysica. De qua statim plura.

8. Contrà est quintò, Nisi decretum prædefinienti sit simpliciter antecedens nostras voluntates, tunc ista præsuppositivè ante decretum DEI saltem in statu conditionato viderentur in seipsis, & non in essentia DEI tanquam causa: consequens non est admittendum, prout super. de visione & scientia latè deduximus: ergo nec antecedens. Sequela non negatur ab adversariis, estque manifesta: quia essentia Divina non aliter est causa actualium creaturarum, quam per liberum decretum suæ voluntatis: ergo si de decretum non antecedit fututionem eventus, non potest DEUS illam videre in sua essentia tanquam causa.

§. II.

*Refertur & refutatur intrinseca efficacia
Henrici à S. Ignatio.*

9. **H**ic præclarus Author postquam contra scientiam mediam prædefinientia decreta firmiter stabilivit, repudiatis tamen physicis prædeterminationibus dist. 10. a. 3. efficaciam decreti reducit in moralem motionem, sive in præparationem mediorum & causarum secundarum, ex se quidem fallibilem & defectibilem, prout tamen substantiant ordini Divinæ providentiæ infallibiliter & indefectibiliter consequentium suos effectus; eò quòd virtus Divina etiam defectibiles causas sine defectu conservat, adhibendo adminicula, & removendo obstacula; quemadmodum industrius Agricola circa plantationem arboris procedens quandoque infallibiliter eandem perducit ad frugem.

10. Hæc sententia quamvis medià vià sibi videatur incedere, quia tamen ab Augustinianæ efficaciam sinceritate declinat, non videtur scopum veritatis assequi. Unde contrà est primò, Divus Augustinus requisivit majorem efficaciam, quam moralem ex parte omnipotentissimæ DEI voluntatis; sed hæc sententia tantum attribuit efficaciam moralem: ergo non consonat cum mente & doctrina S. Augustini. Minor deducitur ex doctrina Adversariorum. Efficacia namque consistens in præparatione causarum secundarum tantum moraliter moventium absque aliquo influxu physico, sive ipsis causis secundis, sive ab illis causis in voluntatem impresso, non potest esse major, quam moralis: sed talis est efficacia Divinæ prædefinitionis juxta Adversarios: ergo.

Major verò multipliciter probatur. Nam primò D. Augustinus requisivit majorem efficaciam, quam concedebatur à Semipelagianis; sed moralem nec ipsi negarunt; quæ nimirum sic *suadendo exhortationibus, movendo exemplis, terrendo periculis, incitando miraculis, dando intellectum, inspirando consilium, corque ipsum illuminando*, ut habet S. Prosper de vocat. gent. l. 2. c. 26. Unde & ipse S. Augustinus l. 1. de grat. Christi c. 8. 10. postquam retulit verba Pelagii, quibus explicat gratiæ efficaciam: *operatur in nobis velle, quod bonum est, velle, quod sanctum est, dum nos*

terrenis cupiditatibus deditos, multorum more animalium tantummodo presentia diligentes, suavia gloria magnitudine & pramiorum sollicitatione succendit, dum revelatione sapientia in desiderium DEI stupentem suscitatur voluntatem, dum nobis suadet omne, quod bonum est, quid ad hæc D. Augustinus? Hinc apparet, inquit c. 10. hæc enim gratiam consistere, quæ demonstrat & revelat DEUS, quid agere debeamus, non quæ donat, atque adjuvat, ut agamus, &c. Igitur à D. Augustino major requiritur efficacia, quam quæ tantum in morali motione & præparatione mediorum moraliter & objectivè moventium consistit: ergo requirit physicam efficaciam, quidquid enim aliud assignaveris, ad genus moralis & objectivæ motionis pertinet; quæ etiam ex hoc capite est insufficientis, quòd magis deesse posse operari, quam ipsum operari, sitque tam sufficienti, quam speciali & efficaci providentiæ communis.

Secundò D. Augustinus agnoscit efficaciam infallibilem, insuperabilem; sed talis non est efficacia moralis, inapte naturâ fallibilis, & respicienda. Tertiò ea est efficacia Augustiniana, quæ DEUS *mirabili modo & ineffabili in nobis operatur & velle*: sed moraliter movere quid est mirabile? cum sit quotidianum hominibus, demonibusque comune, ut & ipsa Adversariorum exempla demonstrant. Quartò D. Augustinus efficaciam Divinæ vocationis in solam DEI gratiam & misericordiam (perfertim in D. Pauli conversione) refundit, *ut totum DEO detur, qui homini voluntatem & præparat adjuvandam & adjuvat præparatam*. In hac verò sententia efficacia vocationis magis consistit in coactione causarum secundarum voluntatis consentium infallibiliter obtinentium; ita, ut licet voluntas singulari possit resistere, non tamen restituta sit omnibus simul sumptis.

Dicunt quidem Adversarii, causas secundas, etsi de se fallibiles, fortiter tamen infallibiliter, prout substantiant ordini Divinæ providentiæ.

Contra quam tamen responsionem, & doctrinam Adversariorum est secundò. Cum dicitur, quòd series causarum secundarum per se vel per accidens concurrentium ad consentium liberi arbitrii accipiat infallibilitatem ex ordine Divinæ providentiæ, vel significatur, quòd operationi causarum secundarum accedat aliquid ex parte intellectus, vel ex parte voluntatis Divinæ, ut fallibilitate deposita induant infallibilitatem: Non primum; sic enim incidit in scientiam mediam, & defendis extrinsecam solum efficaciam, secundam sup. dicta.

Non secundum; quia si admittit emanationem alicujus efficaciam & motionis plus quam moralis à causa prima in causam secundam, incidit in sententiam physicæ prædeterminationis, adeoque utriusque partis, tum mediæ scientiæ, tum physicæ prædeterminationis telis te objicis. Si contendas, nihil accedere nec ab intellectu, nec à voluntate, manet inintelligibile, quo pacto cause fallibiles & defectibiles, reddantur defectus & fallibilitatis immunes, omnibus in eodem statu, ut tunc extra ordinem Divinæ providentiæ, relictis.

12. *Contrà est tertio.* Eò modò DEUS per suum decretum causat operationem creatam, & futura contingentia liberi arbitrii, quò modò illa videntur in sua essentia tanquam causa: sed videt illa in sua essentia tanquam causa physica; ergo etiam per suum decretum illa physice causat. Major est Doctoris Angelici admittit ab adversariis. Minor probatur. In tantum videntur futura contingentia in Divina essentia tanquam causa, in quantum continentur in illa; sed continentur in illa eminenter physice, tanquam ens participatum in ente primo imparticipato: ergo videntur in Divina essentia tanquam causa physica.

13. *Contrà est quartò.* Si efficacia decreti divini salvaretur per operationes causarum secundarum, prout substantes ordini Divinae providentiae, sequeretur, quòd DEUS futura contingentia certò videret in ipsis causis secundis proximis; consequens repugnat doctrinæ Angelicæ superius expositæ: ergo & antecedens. Sequela probatur. Sola coærvatio causarum secundarum absque aliquo per Divinam providentiam superaddito non habet infallibilem connexionem cum bona operatione: ergo in illa sola DEUS certò videre non potest determinationem humanæ voluntatis.

14. *Contrà est quintò.* Non habet majorem connexionem cum humana voluntate ad educendam bonam operationem causæ secundæ simul & conglobatim, quam seorsim sumptæ: ergo cum ex illis seorsim sumptis nulla probetur efficacia, neque à simul sumptis obtineri poterit. Antecedens probatur. Voluntas tant respectu omnium causarum simul sumptarum est indifferens, quam respectu singularum; ergo non est major ratio, cur à simul sumptis, quam à singulis tollatur illa indifferencia: sed nisi tollatur, h. e. in actum reducatur privativa voluntatis indifferencia, tandiu nulla datur erga illam efficacia: ergo neque per causas secundas simul sumptas obtinetur efficacia. Et sanè, quando DEUS Paulum momento convertit, quanam fuit coærvatio & attemperatio causarum secundarum? Nulla prolixè. Et tamen DEUS efficacissimè sine præjudicio libertatis fecit è nolente volentem.

Nihil ergo secundarum causarum acervatio facit ad efficaciam voluntatis Divinae; præsertim cum abstrahendum videatur, quòd Divina voluntas non nisi mediantibus causis secundis, adeoque dependenter ab ipsis suum effectum & intentum consequi possit. De quo plura, ubi de gratia efficacis.

15. *Contrà est sextò.* Ordo Divinae providentiae requirit omnimodam & infinitam certitudinem: sed talis non est nisi physica & metaphysica, fundata in physica causalitate decretorum: ergo non sufficit causalitas moralis, sed physica requiritur. major in §. 4. sequenti probabitur.

§. III.

Defendantur physica prædeterminationes ad quoscunque actus bonos.

16. **CONCLUSIO I.** Divina decreta sunt efficaciter prædeterminativa omnium actuum bonorum non tantum supernaturalium, sed etiam naturalium.

lium. Hoc enim verò probant auctoritates S. Scripturæ & D. Augustini, quæ Divinae voluntatis efficaciam ad omnes actus bonos & honestos indifferenter extendunt. Ita in primis dicitur Pl. 113. omnia quaecunque voluit, fecit. Sed tenet DEUS omnes actus bonos & honestos etiam intra naturæ ordinem contentos; neque enim possunt subterfugere causalitatem causæ primæ: ergo & illos efficaciter voluit efficaciam non consequente, quippe jam impugnatâ, sed antecedente & intrinsecâ. Sic etiam Il. 14. universaliter. Dominus enim exercituum decrevit, & quis poterit infirmare? &c. Rom. 9. Voluntati enim eius quis resistit? quæ aliæque verba nec s. s. Interpretes, nec ipse Spiritus S. ad malos actus supernaturaliter bonos restringit.

Testimonia D. Augustini multa sunt & luculentissima pro nostra assertionem. Nam primò in l. de corr. & grat. cum ex præallegatis S. Scripturæ intulisset: *Non itaque dubitandum, voluntati DEI, qui in celo & in terra omnia quaecunque voluit, fecit, humanas voluntates non posse resistere, quæ minus ipse faciat, quod vult, &c.* - Suam sententiam confirmat exemplo electionis Saulis in Regem, ad quam DEUS corda Israelitarum traxit, qui utique fuit actus ordinis naturalis. *Insuperius, inquit, egit, corde tenuit, corda movit, eosque voluntatibus eorum, quas ipse in illis operatus est, traxit, &c.* Secundò l. de grat. & libero arbitrii c. 20. dicit: *etiam voluntates illas, quæ conservant sæculi creaturam (quæ sunt ordinis naturalis) ita esse in DEI potestate, ut eas, quò voluerit, quando voluerit, faciat inclinari.* Atque huc adducit exempla illorum etiam malorum hominum, quorum DEUS voluntates ad intentos à se effectus produxit: ut in Abalone, quòd spreverit consilium Achitophel: *agendo in ejus corde, ut ita repudiaret: in corde Roboam, ut abjiceret consilium seniorum: in cordibus Philisthim & Arabum, ut eorum spiritus sulcicaret.* 2. Paral. c. 23. in Assuero, ut ejus cor hæteretur ad lenitatem. Esther. c. 14. *agit enim omnipotens DEUS in cordibus hominum etiam motum voluntatis eorum, ut per eos agat, quod per eos agere ipse voluerit.* loco citato c. 21.

Unde ratio assertionis nostræ est: quæcunque DEUS agit in tempore, illa efficaciter ab æterno decrevit efficaciam antecedente: nam, *quæcunque voluit, fecit.* Sed DEUS in tempore agit & movet voluntates hominum non tantum ad actus supernaturales, sed etiam ad aliquos naturales, ut ex dictis liquet: ergo DEUS ejusmodi actus efficaciter & antecedenter decrevit ab æterno.

CONCLUSIO II. Efficacia intrinseca & antecedens Divina voluntatis est efficacia physica causalitatis: adeoque decreta sunt physice prædeterminativa, & prædeterminantia. Ita non tantum contra defensores, sed etiam contra molliores impugnatores scientiæ mediæ communiter Thomistæ, quibuscum in hac parte sentit Illustrissimus Reding. q. 6. a. 5. contròv. 1. Veritas hujus assertionis, quæ specialiter elucidanda recurrit in Tract. de gratia, nunc breviter ostenditur in primis è script. ubi Prov. 21. dicitur: *sicut divisiones aquarum, ita cor Regis in manu Domini, quocunque voluerit, inclinabit.* 1. Reg. 10. *Inmutavit ei DEUS cor aliud*